

- **KORUMA YÜKÜMÜNE AYKIRILIK**
- **NÜFUS BİLGİLERİNİN RIZA DIŞI KULLANILMASI**
- **KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI NEDENİ**
- **MANEVİ TAZMİNAT İSTEMİ**
- **ABONELİK SÖZLEŞMESİ GEREĞİ KİMLİK BİLGİLERİNİN VERİLMESİ**

- NÜFUS HİZMETLERİ KANUNU (5490) Madde 9
- TÜRK MEDENİ KANUNU (TMK) (4721) Madde 24
- TÜRK MEDENİ KANUNU (TMK) (4721) Madde 2
- BORÇLAR KANUNU(MÜLGA) (818) Madde 49

"İçtihat Metni"

Taraflar arasındaki "kişilik haklarına saldırı nedeniyle manevi tazminat" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İzmir 1.Tüketici Mahkemesince davanın reddine dair verilen 12.02.2013 gün ve E:2012/947, K:2013/83 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 19.09.2013 gün ve E:2013/11865, K:2013/14563 sayılı ilamı ile;

(...Dava kişilik haklarına saldırı nedeni ile tazminat ödetilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş; karar davacı tarafından temyiz edilmiştir. Davacı, 2008 yılında İzmir'e tayin olduğunu, yerleşim yeri adresini İzmir'e naklettiğini, aynı zamanda 1994 yılından beri de davalı ... nin abonesi olmasından dolayı kimlik bilgilerinin davalı kurumun bilgisi dahilinde bulunduğunu, kuruma borçlu olmamasına rağmen davalı kurumun diğer davalı avukatına kimlik bilgilerini verdiğini, onunda borçlu bir abone hakkında 2007 yılında başlattığı icra takip dosyasında kendisine ait kimlik bilgilerini rızası dışında kullanarak adresine borçlunun ismi ile ödeme emri gönderdiğini, tebligatı almadığını, ne var ki kimlik bilgilerinin rızası dışında icra dosyasında kullanılmış olduğunu, adresine icra dosyasından ödeme emri çıkartılmasının toplum içindeki kariyerine zarar verdiği gibi kişilik haklarına da saldırı niteliğinde bulunduğunu iddia ederek uğradığı manevi zararın ödetilmesi isteminde bulunmuştur.

Davalılar davanın reddi gerektiğini savunmuşlardır.

Mahkemece, Borçlar Kanunu'nda manevi tazminat ödetilmesi gerekli hallerin sayılı olduğu, davacının adresine onun adına olmayan bir icra tebligatı gönderilmesinin manevi tazminat ödetilmesini gerektirmediği kanaati ile davanın reddine karar verilmiştir.

Dosya arasındaki bilgi ve belgelerden, davacının, davalı kurumun abonesi olduğu ancak kuruma borçlu olmadığı konusunda taraflar arasında ihtilaf bulunmadığı anlaşılmaktadır. Şu durumda davalı kurumun, borçlu abonelerinin icra yolu ile takibi için kimlik bilgilerini avukatı ile paylaştığı, ancak kuruma borçlu olmayan davacının kimlik bilgilerini de davalı avukatı ile paylaşmasından dolayı onun kimlik bilgilerinin rızası dışında kullanılmasında kusuru bulunduğu sonucuna varılmalıdır. Davalı avukat, davacı ile gerçek borçlunun soy isimlerinin benzerliğinden dolayı kimlik bilgisini icra dosyasına zabıt katiplerinin hataen girmiş olabileceğini kabul etmiş ise de, 5490 sayılı Nüfus Kanunu 9. maddesi uyarınca nüfus bilgileri gizli olduğundan davacıya ait gizli nüfus bilgilerinin rızası dışında hiç ilgisi bulunmayan bir icra dosyasında kullanılmış bulunmasından dolayı kusurludur. Davacının, gizli nüfus bilgilerinin rızası dışında bir icra takip dosyasında kullanılmasından dolayı bir borç ve icra tehdidi altında olabileceği endişesi yaşadığı, kariyeri gereği bu endişenin kendisini fazlası ile rahatsız ettiği iç huzurunu kaçırdığı anlaşılmaktadır.

Şu durumda, davalıların birlikte kusurları ile davacıya ait nüfus bilgilerinin onun rızası dışında icra takip dosyasında kullanılmasına neden olarak davacının kişilik haklarına saldırıda bulundukları sonucuna varılarak uygun tutarda bir tazminat ödetilmesi gerekirken istemin tümünden reddi doğru olmamış kararın bozulması gerekmektedir...) gerekçesiyle oyçokluğuyla bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava, kişilik haklarına saldırı nedeni ile tazminat istemine ilişkindir.

Yerel mahkemece, davanın reddine dair verilen karar, davacı vekilinin temyizi üzerine Özel Dairece, yukarıda başlık bölümünde yer alan gerekçelerle bozulmuş; mahkemece, önceki kararda direnilmiştir.

Direnme kararını, davacı vekili temyiz etmiştir.

Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacıya ait nüfus bilgilerinin onun rızası dışında icra takip dosyasında kullanılmasına neden olunmasının davacının kişilik haklarına saldırı oluşturup oluşturmadığı; burada varılacak sonuca göre, davacı yararına manevi tazminata hükmedilmesi gerekip, gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

Konuya ilişkin olarak;

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun (TMK) 24. maddesinde;

"Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır."

Mülga 818 sayılı Borçlar Kanununun (BK) 49. maddesinde ise;

"Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir.

Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır.

Hakim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir tazmin sureti ikame veya ilave edebileceği gibi tecavüzü kınayan bir karar vermekle yetinebilir ve bu kararın basın yolu ile ilanına da hükmedebilir."

hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 4721 sayılı TMK'nun 24. maddesinde; hukuka aykırı olarak kişilik haklarına saldırı karşısında, saldırılan kimseye hukuki koruma sağlanacağı, kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırının hukuka aykırı olduğu; 818 sayılı BK'nun 49. maddesinde ise, şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişinin, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebileceği hükme bağlanmıştır.

TMK'nun 24. maddesi ile BK'nun 49. maddesinin incelenmesinde diğer yasal düzenlemelere nazaran daha kapsamlı oldukları görülmektedir.

Hukuk Genel Kurulu'nun 09.04.1982 gün ve E:1981/4-56, K:1982/348 sayılı kararında da belirtildiği üzere, kişilik hakları, kişinin kendi hür ve bağımsız varlığının bütünlüğünü sağlayan, herkese karşı ileri sürülebilen ve kaynağını Anayasa'dan alan; yani Anayasa'nın teminatı altında bulunan mutlak bir haktır.

Öte yandan, konunun sözleşme hukuku kapsamında değerlendirilmesinde yarar vardır. Bilindiği gibi, sözleşme ilişkisinden doğan yükümler, sadece asli ve yan edim yükümleriyle asli edime yardımcı olan ve asli edimin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesine hizmet eden yan yükümlerden ibaret değildir. Modern hukuk literatürü, söz konusu yükümler dışında ifa menfaatiyle ilişkisi olmayan ve fakat en az ifa menfaati kadar önemli ve onun yanında ikinci bir menfaati koruma ve tespit gereğini duymuştur. İfa menfaati yanında yer alan bu diğer menfaat "korunma menfaati'dir. Korunma menfaati, alacaklının mal ve şahıs varlığı değerlerinden oluşan menfaatlerin bütününe ifade eder. Bu itibarla koruma yükümleri, borç ilişkisinden doğan edim yükümleri ve bağımlı yan yükümlerin yanında yer alan ve fakat onlardan bağımsız bir kavramdır. Koruma yükümleri, sözleşme kurulmadan önce ve sözleşme müzakereleri safhasında mevcut olduğu gibi, edimin ifası sırasında da mevcuttur. Dolayısıyla bu yükümlerin hukuki dayanağı taraf iradeleri değil, kanundur (Canaris, Ansprüche wegen "positiver Vertragverletzung" und "Schutz Wirkung für Dritte " bei nichtingen Verträgen, Juristenzeitung 1965, s.476; Hukuk Genel Kurulunun 06.05.1992 gün ve E:1992/13-213, 1992/315 sayılı ilamı). Tarafların ifa

menfaati dışında kalan bu tür menfaatleri de sırf sosyal temas veya sözleşme ilişkisi nedeniyle zarara uğrama tehlikesine açık bulunmaktadır. Zira kurulmak istenilen bu sözleşme dolayısıyladır ki, taraflar temas imkanı bulmuş, birbirlerine yaklaşmış, aralarında özel bir bağlılık ve güven ilişkisi doğmuş ve böylece mal ve kişi varlığı menfaatleri, birbirlerinin eylem ve müdahaleleri ile zarara uğrama tehlikesine maruz kalmıştır. Koruma yükümlerinin dayanağı, TMK. m. 2/I'de düzenlenmiş bulunan "dürüstlük kuralı", başka bir deyişle, "güven ilkesi"dir (Eren, Fikret: Borçlar Hukuk Genel Hükümler, Ankara 2015, s. 40).

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı ile davalı Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. arasında abonelik sözleşmesi bulunmakta olup; bu sözleşme kapsamında davacının nüfus bilgilerinin davalı Kuruma verildiği anlaşılmaktadır.

Davalı Kurum ve avukatı, gerçek borçlusu dava dışı abonesi hakkında icra takibi yaparken, davacıya ait nüfus bilgilerini yasal olmayacak bir biçimde kullanarak davacının adresine ödeme emri çıkartılmasını sağlamakla, davacının kişilik haklarının zarar görmesine neden olduklarının kabulü gerekir.

Zira, davacı abonman sözleşmesine uyulacağı yönünde kendisinde uyarılan güvene (koruma yükümüne) aykırı olacak şekilde meydana gelen davranış sonucu manevi zarara uğramıştır. Bu şekliyle, hem sözleşmeye aykırılık hem de haksız eylem unsurlarının bir arada gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Şu durumda; mahkemece, davalıların birlikte kusurları ile davacıya ait nüfus bilgilerinin onun rızası dışında icra takip dosyasında kullanılmasına neden olarak davacının kişilik haklarına saldırıda bulundukları sonucuna varılarak, uygun tutarda manevi tazminat ödetilmesi gerekirken istemin tümünden reddi doğru değildir.

Hal böyle olunca; yerel mahkemece, Hukuk Genel Kurulunca da yukarıdaki ilave gerekçelerle benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Bu nedenle, direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda belirtilen ilave gerekçe ve nedenlerden dolayı **BOZULMASINA**, istek halinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine, 22.06.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.